

DOI: 10.26650/JGEOG2022-1074720

COĞRAFYA DERGİSİ
JOURNAL OF GEOGRAPHY
 2022, (45)

<https://iupress.istanbul.edu.tr/en/journal/jgeography/home>

Yavaş Şehirlerde Yaşayan Halkın “Yavaş Şehir” Statüsüne Bakışı*

Slow City Inhabitants' Attitudes Toward the Cittaslow Status

Mehmet GÜLEÇ¹ , Mehmet Sait ŞAHİNALP²

¹Coğrafya Öğretmeni, MEB Şehit Bahattin Elden Anadolu İHL, İzmir, Türkiye

²Prof. Dr., Harran Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, Şanlıurfa, Türkiye

ORCID: M.G. 0000-0001-5605-9835; M.S.Ş.0000-0001-8848-529X

ÖZ

Yavaş şehir hareketi, küreselleşmenin dayattığı tek tip şehir modeline tepki olarak İtalya'da ortaya çıkmıştır. Sınırları Avrupa'yı aşan yavaş şehir hareketi 2022 itibarıyla 32 ülkede 283 şehirde uygulamaya konulmuştur. Türkiye'de 2009'da Seferihisar'la başlayan yavaş şehir hareketi kısa sürede 22 şehre yayılmıştır. Yavaş şehir unvanıyla birlikte Türkiye'deki yavaş şehirlerin birçoğunda önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Çalışmanın amacı, yavaş şehir unvanıyla şehirlerde gerçekleşen değişiklikler, sağladığı avantaj ve dezavantajlar ile bu değişimin şehir sakinleri tarafından ne şekilde algılandığını belirlemektir. Çalışmanın evreni Türkiye'deki 22 yavaş şehir olup örnekleme ise farklı bölgelerdeki 7 yavaş şehirdir. Çalışmanın veri kaynaklarını basılı eserler, anketler, odak grup görüşmeleri ve gözlemler oluşturmaktadır. Gözlemler ve anketlerden elde edilen nitel ve nicel veriler istatistiksel yöntemlerle analiz edilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre: yavaş şehir felsefesi halka yeterince anlatılmamıştır ve bu süreç turizm odaklı ekonomik bir kalkınma aracı olarak görülmektedir. Yerel halka göre “Yavaş Şehir” olmak kadın girişimciliğini ve istihdamını artırmış ve yerel ekonomiye olumlu katkı sağlamıştır. Öte yandan yerel halk, yaşadıkları şehrin taşıma kapasitesinin üzerinde ziyaretçi ağırlaması nedeniyle başta trafik ve çevre kirliliği olmak üzere birçok sorunun ortaya çıktığını da düşünmektedir. Ancak yerel halk tarafından ekonomik kazançlar nedeniyle bu tür olumsuzlukların göz ardı edildiği görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Yavaş Şehir, Cittaslow, Yavaş Hareketi, Şehirleşme

ABSTRACT

The slow city movement emerged in Italy as a response to globalization. The CittaSlow movement has been implemented in 283 cities in 32 countries. The CittaSlow movement appeared in Turkey with Seferihisar in 2009 and has since spread to 22 cities. Acquiring the Cittaslow title has caused notable changes in Cittaslow cities in Turkey. The purpose of this study is to expose the changes that have occurred in cities that acquired the Cittaslow status. The objectives of the research are to discover the advantages and disadvantages of the Cittaslow status and residents' attitudes toward it. The universe of the study comprises 22 Cittaslow cities in Turkey, with the sample group including seven Cittaslow cities in different regions. The study analyzed the qualitative and quantitative data that were obtained from observations and questionnaires, according to principles of geography. According to the findings, the Cittaslow philosophy has not been adequately clarified to the residents, who view this process to be aimed at tourism-oriented economic growth. Acquiring Cittaslow status has provided favourable contributions to the local economy and increased female entrepreneurship. According to the local people, traffic jams and environmental pollution have also arisen due to hosting visitors beyond capacity. However, they ignore some of the adversities due to the economic gains.

Keywords: Slow city, Cittaslow, Slow movement, Urbanism

*Bu makale Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Coğrafya Anabilimdalı'nda 2021 yılında hazırlanan Slow City Statüsüne Alınmanın Türkiye'deki Üye Şehirlerle Etkisi” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Başvuru/Submitted: 17.02.2022 • **Revizyon Talebi/Revision Requested:** 02.07.2022 • **Son Revizyon/Last Revision Received:** 20.07.2022 •

Kabul/Accepted: 28.09.2022

Sorumlu yazar/Corresponding author: Mehmet Sait ŞAHİNALP / sahinalp@harran.edu.tr

Atıf/Citation: Gulec, M. ve Sahinalp, M. S. (2022). Yavaş şehirlerde yaşayan halkın “yavaş şehir” statüsüne bakışı. *Coğrafya Dergisi*, 45, 15-32.

<https://doi.org/10.26650/JGEOG2022-1074720>

EXTENDED ABSTRACT

Along with globalization, cities have become living spaces where people work fast, live fast, consume more than they produce, and are not self-sufficient. Cities have turned into sites for people to move and work, rather than places where people live securely together. The idea of the unsustainability of the lifestyle promoted by popular culture has prevailed in people, and from this the slow movement started. The Cittaslow movement emerged for the first time in Italy in 1999 as a reaction to the uniform city model imposed by globalization with the intention of reducing its effects in every area. The Cittaslow movement has many purposes, such as maintaining sustainable urban development based on local resources, equalizing urban infrastructure services, providing spaces for city residents to have fun and rest, protecting the natural environment, promoting environmental attitudes among city residents, preserving the historical urban design, restoring historical buildings, emphasizing urban aesthetics, and promoting a culture of hospitality. Today, the borders of the Cittaslow movement have exceeded the European continent, with the number of member cities having increased to 283 in 32 countries as of 2022. The number of member cities soared in a short time in Turkey, which encountered the Cittaslow movement through the municipality of Seferihisar in 2009. Remarkable changes have occurred in most of the Cittaslow cities in Turkey once they gained Cittaslow city status.

This study purposes to discover the advantages, disadvantages, and transformations that emerged in Cittaslow cities upon receiving this title, as well as the residents' attitudes toward these changes. In this regard, the main purpose of the study is to reveal whether the criteria to become a Cittaslow have been preserved over time, what kind of differences have emerged in Cittaslow cities in terms of before and after receiving the Cittaslow title, what positive or negative effects has this title had on cities, and how has it affected the perspectives of the local people. The universe of the study involves the 19 Cittaslow cities in Turkey as of 2022, with the sample of the study consisting of seven Cittaslow cities located in different geographical regions of Turkey. The reasons for selecting these seven Cittaslow cities from seven geographical regions of Turkey are to reflect the characteristics of the universe of the study and to reveal the differences in the geographical localities. The data sources of the study consist of printed works prepared in various scientific fields and the surveys, focus group interviews, and on-site observations that were applied in the research area. During the field study, surveys were conducted within the scope of research by handing questionnaires to the residents of these cities. The qualitative and quantitative data that were obtained from the on-site observations and surveys were analyzed according to the distribution, connection and causality principles of geography in order to reach the results.

Having the Cittaslow status undoubtedly brings along some advantages and disadvantages. The research results have disclosed the Cittaslow philosophy to have not been adequately explained to the local people and the residents of the Cittaslow cities to view this process as a tool for tourism-oriented development. The revival of the tourism sector in the Cittaslow cities has created a public perception where the local people accepted the Cittaslow movement as an economic phenomenon. Although the Cittaslow status has not generally impacted the economic development of the Cittaslow cities in Turkey, many locals do think that it has increased the income levels of a particular segment of the local people. For instance, the local people in the cities of Seferihisar, Taraklı, and Halfeti think that the Cittaslow status has increased their income levels. According to the perspective of Cittaslow city inhabitants, the Cittaslow status has created an awareness among the local people about maintaining historical, touristic, and natural places, in addition to its significant contributions toward promoting these places. The inhabitants of Cittaslow cities also think that having this title has increased female employment and contributed to the local economy.

Being designated a Cittaslow city also has caused adverse effects in addition to the favourable ones. The Cittaslow movement was expected to offer a cleaner environment and living space with reduced environmental problems; however, this protection hasn't been provided in cities that host too many visitors despite Cittaslow's environmental policies. Moreover, some Cittaslow cities have opened up agricultural areas to construction. Local public opinions have also exposed traffic jams originating from hosting visitors beyond the city's capacity to be a big problem. Being designated a Cittaslow city has impaired the traditional food and beverage culture in some cities such as Gökçeada, Halfeti, and Seferihisar. In other cities such as Vize and Yalvaç that attract relatively few tourists and possess a historical-cultural identity, the traditional food and beverage culture has not been affected adversely. Perşembe and Taraklı attract more tourists, however, and have tended toward being dominated by fast food. Meanwhile, many local people have ignored some of the downsides caused by the Cittaslow status due to the economic gains.

1. GİRİŞ

Küreselleşmenin etkisiyle şehirler hızlı çalışılan, hızlı yaşanan ve üretmekten çok tüketen, kendi kendine yetmeyen yaşam alanları haline gelmiştir. Şehirler, kuruluş amaçları olan insanların bir arada güven içinde yaşadıkları yerler olmaktan çıkma yoluna girmiş, insanların daha hızlı hareket etmeleri ve daha hızlı çalışmaları için tasarlanan mekânlara dönüşmüştür. Yaşamın hızlanması sonucu insanlar daha hızlı yemek yemek, daha hızlı alışveriş yapmak, gidecekleri yere daha hızlı varmak için belli bir tempo içinde koşturup durmaktadırlar. Bu yaşam tarzı küçük esnaf yerine alışveriş merkezlerinin, çocuk oyun parkları yerine otoparkların, daha çok park ve yeşil alan yerine geniş otoyolların önünü açmaktadır. Popüler kültürün de desteklediği bu hayatın sürdürülebilir olmadığı düşüncesi insanlarda hâkim olmuş ve yavaş akımı başlamıştır (<https://cittaslowturkiye.org/#cittaslow>, erişim tarihi: 18.05.2020). Gelişmiş ülkelerde, büyük şehirlerde yaşanan yoğun yaşam biçimi ülke vatandaşlarını, daha küçük şehirlerde yaşama konusunda yavaş şehir akımına yöneltmiştir (Atkinson, 2019: 6-9; Senetra ve Szarek-Iwaniuk, 2020: 1; Marek, Pawlewicz ve Senetra, 2021:)

Yavaş şehir akımı, küreselleşmenin günümüz şehirlerini aynılaştırma tehdidinde bir tepki olarak ortaya çıkmıştır (Aslan, 2019:152; Akman vd. 2018:82; Aydoğan, 2015:127; Keskin, 2015:48; Onaran, 2013:68; Sezgin ve Ünüvar, 2011:153). İlk olarak 1999 yılında İtalya’da ortaya çıkmış ve günümüzdeki sınırları Avrupa kıtasını aşmıştır. 2022 itibarıyla 32 ülkede 283 şehirde karşılık bulmuş durumdadır (<https://cittaslowturkiye.org/>, erişim tarihi: 25.01.2022). Yerel değerleri koruyan, yerlerin biricikliğini esas alan ve yaşam kalitesi yüksek şehirler inşa etmek amacıyla yola çıkan yavaş şehir hareketi, oldukça kısa bir süre içinde uluslararası bir ağ haline gelerek alternatif bir şehir ve aynı zamanda bir yaşam modeli olarak kendini göstermiştir (Sırım, 2012:119; Keskin, 2015:9).

Yavaş akımı, küreselleşmenin etki ettiği her alanda kendini göstermeye başlamış ve en azından küreselleşmenin etkilerini azaltmayı kendine hedef belirlemiştir. Bu doğrultuda “Yavaş hareketinin küreselleşme karşıtı hareketlerle ortak hedefleri paylaştığı ya da benzerlikler taşıdığı aşikârdır” (Honore, 2008:17; Ünal ve Zavalı, 2016:908). Bu aşamada yavaş hareketinin analiz edilebilmesi için iki hususa dikkat etmek gerekmektedir. Bunlardan birincisi yavaş hareketinin başlangıcı sayılan eylem öncesi yörede gelişen düşünce altyapısı, ikincisi de eylemin odağını oluşturan McDonald’s restoranlarının açılmasıdır. Bu iki husus incelendiğinde durum daha net ortaya

çıkılmaktadır. Öncelikle ifade etmek gerekir ki süreç 1986 yılında Carlo Petrini’nin İtalya’nın başkenti Roma’da McDonald’s restoranının açılışını protesto etmesiyle başladığı kabul edilmektedir. Ancak derinlemesine araştırıldığında görülmektedir ki bu protesto öncesi yavaş felsefesinin düşünce alt yapısı zaten oluşmaya başlamıştır. Bu hareketin temelini İtalya’nın Bra şehrinde 1980 yılında kurulan ‘Libera a Benemerita Associazione Amici del Barolo’ (Hür ve Övülen Barolo Şarabı Dostları Derneği) oluşturur. Bu kuruluş bir süre sonra ‘Arcigola’ adını alacak örgütün de temelini oluşturmaktadır. Dernek, ulusal bilinci canlandırmayı amaç edinmiş sol görüşü savunan bir yapılanmayla yakından bağlantılıdır. Yavaş hareketi için bir hazırlık süreci olarak ifade edilen bu dönemlerin ardından yavaş hareketi, Roma’daki protesto gösterileri ile daha da hız kazanmış ve gözle görülür somut eylemler haline dönüşmüştür. Bu protesto aynı zamanda Slow Food’un da başlangıç noktasını oluşturmaktadır (Güven, 2011:114; Köse, 2019:5).

Süreci tahlil edebilmek adına üzerinde durulması gereken ikinci nokta, protestonun hedefindeki McDonald’s şirketinin incelenmesidir. Zira McDonald’s küreselleşmenin o dönemki simgelerinden birini teşkil etmektedir. Baydar’ın da ifade ettiği üzere küreselleşme, bu dönemde “Fast-Food tarzı beslenmek şeklinde tezahür eden Amerikan damgalı popüler kültürde kendini göstermektedir. “Coca-cola”, “Pepsi” ve “McDonalds” Amerikan kültürünün simgesi durumuna gelmiştir.” (Baydar, 2013:17). Hatta Petrini tarafından gerçekleştirilen McDonald’s eylemi nedeniyle McDonald’s küreselleşmenin simgesi haline gelmiştir. Öyle ki “Amerikalı sosyolog George Ritzer’in geliştirdiği McDonald’s’laşma kuramı, Amerikan Fast Food zinciri McDonald’s’a ait modelin etkisinin “gıda restoranlarını aşarak toplum hayatının neredeyse bütün noktalarına ulaştığı fikrine dayanmaktadır.” (Çifçi, 2020:i). Buna göre bu model küreselleşmenin etkisiyle gıda sektörünü aşmış ve hayatın her alanını etkilemiştir. Yavaş hareketi de böylece hayatın her alanına dâhil olmuş eğitimden ulaşıma, yaşamdan ekonomik hayata değin birçok alanda ilgi görmüştür. Buna bağlı olarak da yavaş yemek, yavaş trafik, yavaş para, yavaş tıp, yavaş okul vb. birçok akım ortaya çıkmıştır. Bunlardan biri de yavaş şehirdir.

Yavaş şehir hareketinin temel hedefleri: yerel kaynak temelli sürdürülebilir şehirselleşme, eşit şehirselleşme altyapı hizmetleri ve şehir sakinlerinin eğlenip dinlenebilecekleri alanların sağlanması, doğal çevrenin korunması ve şehir sakinleri arasında çevreci tutumların teşvik edilmesi, şehirlerin tarihi dokusunun korunması, tarihi binaların restore edilmesi, şehirselleşme önem verilmesi, misafirperverlik kültürünün teşvik edilmesidir. Bununla birlikte hem şehir sakinlerine hem de ziyaretçilere geniş

bir yelpazede kültürel ve eğlenceli zaman geçirme aktivitelerinin sağlanması da temel ilkelere biridir. Ayrıca şehrsel değerlerin, yerel üretimlerin tanıtılması, el sanatlarının, mutfağının tanıtılması, “yaşamın güzel olduğu şehirler” gibi yavaş şehir hedeflerine ulaşmada yardımcı olan modern dünyadaki son teknoloji ve gelişmelerin avantajlarını kullanmak da temel amaçlar arasında yer almaktadır (Farelnik, 2020: 270-271). Yavaş şehirler, şehir sakinlerinin ve yerel liderlerin yerel tarihe ve farklı yerel özellikleri olan şehirlerinin daha iyi gelişmesi için daha sürdürülebilir bir şekilde kullanılmasına değer verdikleri alanlardır. Daha genel olarak yavaş şehir modeli, yerel farklılıklara ve sürdürülebilir şehrsel gelişmenin ekonomi, çevre ve eşitlikle bağdaştırılmasına odaklanmaktadır (Mayer and Knox, 2006: 322).

Uluslararası Cittaslow Birliği'nin ortaya koyduğu tüzük doğrultusunda bir şehrin “Yavaş Şehir” unvanı alabilmesi için şehir nüfusunun 50 bini geçmemesi gerekmektedir (Md.8). Bununla birlikte 7 başlık altında gruplandırılan toplam 72 kriter üzerinden yapılan değerlendirmeler neticesinde %50'yi geçen başarıyı sağlanması gerekmektedir. Uygulanan prosedürler sonrası aday şehir, üyeliğin bir göstergesi olarak “Cittaslow” statüsünü ve yavaşlığı temsil eden salyangoz logolu turuncu renkli bayrağı dalgalandırma hakkı ve yetkisi tanınmaktadır. “Yavaş Şehir” aslında şehre verilen şehrin hak ettiği sertifikalı bir ödüdür (Sezgin ve Ünüvar, 2011:192). Cittaslow sertifikasına sahip bir şehrin sadece yavaş büyüyen ya da hayatın her zaman rahatlatıcı ve kolay aktığı bir şehir olduğu varsayılmaktadır. Ne yazık ki, Cittaslow'un hayatın hızlı temposuna karşı koyma olarak yorumlanması her zaman doğru değildir. Cittaslow'daki yavaşlık, “kalite için zaman ayırma fikri” ile ilgilidir. Yavaş kavramı daha yüksek bir yaşam kalitesini ve bu kaliteyi elde etmek ve takdir etmek için zaman ayırmayı ifade etmektedir. Bununla birlikte, Cittaslow sakinlerinin de mutlaka daha yavaş bir yaşam hızına sahip olmaları gerekmemektedir (Presenza, Abbate and Perano, 2015: 45-47). Burada ifade edilmek istenen hız, şehrin dokusunun, renginin, müziğinin ve hikâyesinin uyum içinde, şehir sakinlerinin ve şehri ziyaret edenlerin zevk alabilecekleri bir hızda yaşanmasıdır (Kabacık, 2015:33; Karademir, 2021: 1225-1226).

Yavaş şehir hareketi bir düşünce akımı olmanın dışında aynı zamanda ekonomik, sosyal, kültürel ve idari boyutları olan bir uygulamalar bütünüdür (Özür, 2016:13). Bu uygulama bütünü “temelde mahalli değerlere sahip çıkarak çevreye saygılı olan yaşam tarzını hedefler.” (Sezgin ve Ünüvar 2011:130). Söz konusu bu yerellik hem yerel değerlere sahip çıkılmasını hem de yerel kalkınmayı sağlamak amacıyla yerel kaynaklarında optimal

kullanımını sağlar. Yavaş şehirlerin oluşturulmasındaki amaç sadece yerel kaynakların optimal kullanımına yönelik değil, aynı zamanda turizm, girişimcilik, tanıtım ve organizasyon gibi çok aşamalı işbirliğinin sağlanmasıdır (Farelnik, 2020: 268).

Cittaslow üyeliği, diğer ağlara veya bölgesel pazarlama ve şehir markalaştırma girişimlerine katılımı dışlamamaktadır. Aksine, İtalyan yavaş şehirlerinin çoğunluğu birden fazla organizasyonda üyeliklere sahiptir. Cittaslow üyeliği, ayrıca, şehirlerin kimliklerini vurgulamak ve turist çekmek için şehrsel markalaşma politikasını aktif olarak teşvik etmekte ve bunlarla meşgul olmayı gerektirmektedir (Miele, 2008: 140). Bu kadar çok boyutları olan ve çok aşamalı işbirliğinin sağlanmasının gerekli olduğu “Yavaş Şehir” statüsünü almak kadar sürdürmek de önemlidir ve hatta daha önemlidir. Zira Miele'nin de ifade ettiği üzere “Yavaş Şehir” sertifikasına sahip bir şehir, sakinlerinin ve ziyaretçilerinin yaşam kalitesini iyileştirmeyi, ulusal ve uluslararası Cittaslow ağlarında iyi fikirleri, deneyimleri ve bilgileri paylaşmayı amaçlayan bir dizi hedef doğrultusunda çalışmayı kabul eder (Miele, 2008: 136). Zira bu unvanı almakla bitmeyen esas olarak bu unvanı korumak üzere sürekli olarak bir gelişim kaydetmesi gereken üye şehirler için bu durum bir sonuç değil süreçtir ve bu süreç aynı zamanda bir kalite yolculuğudur (Sezgin ve Ünüvar, 2011:142; Keskin, 2012:96; Alkan, 2020:278; Dündar ve Sert, 2018:74). İtalya'da başlayan bu süreç ilk olarak Avrupa'daki şehirlerin Cittaslow hareketi içinde gelişmesi ve birleşmesi, ülke halklarının deneyimlerini paylaşmalarına ve hep birlikte yerel bir yaşam kalitesi oluşturmalarına neden olmuştur (Zawadzka, 2017: 97). 1999 yılında birlik tarafından ölçütler, Avrupa'da yayılan harekete artık evrensel bir nitelik kazandırmak amacıyla 2013 yılında revize edilmiştir (Yüksel, 2016:35). Söz konusu üye olmanın yükümlülükleri ya da süreç başında uyma taahhüdünde bulunulan kriterlerin de zaman içerisinde yerel halka ve bu yolla mekâna birtakım olumlu/olumsuz etkileri olduğu görülebilmektedir. Bu durumun önemli faktörlerinden biri de yerel halkın bu felsefeyi benimseyip benimsememesiyle ya da yanlış algı nedeniyle mekâna yanlış/eksik yansıtmasıyla ilgilidir. Zira yerel halkın benimsemediği bir felsefenin mekânda karşılık bulması güçtür (Alkan, 2020:277-278; Çakar, 2016:141; Çiçek ve Sarı, 2018:194; Donat, 2016:143; Dündar ve Sert, 2018:78; Ekincek, 2014:34; Özür, 2016:175; Yüksel, 2016:35; Çolak, 2019:107).

2. AMAÇ VE YÖNTEM

Slow City'ler uygulanan yeni politikalar sonucunda farklı sosyal ve ekonomik fonksiyonlar kazanabilmektedirler. Bir yandan yeni fonksiyonlar ortaya çıkarken öte yandan fazla sosyal

International, 2020). Yavaş şehir Seferihisar, Gökçeada, Taraklı, Perşembe, Vize, Yalvaç ve Halfeti şehirlerinden oluşan örneklem grubu sayesinde Türkiye genelinde yerel halkın yavaş şehre bakış açısıyla ilgili bir durum tespiti yapabilmek amaçlanmıştır. Zira 2009 yılında Türkiye’yi yavaş şehir hareketiyle tanıştıran Seferihisar dışında ve hatta bazı çalışmalarda Seferihisar’da dahil (Onaran, 2013:71; Akman vd., 2018:83) bu sürecin başarılı olmadığını ilgili ya da bir başka ifadeyle sürecin sağlıklı ilerlemediği ile ilgili birçok çalışma olduğu görülmektedir (Ak, 2017:901; Akman, 2018; Aslan, 2019:119; Bayraktar vd., 2016:82; Özbaşı, 2019:119; Toprak, 2018). Bu doğrultuda Ak’ın da ifade ettiği üzere “Türkiye örneklerine bakıldığında birçoğunun unvanı kazandıktan sonra devamlılık konusunda sorunlar yaşadığı gözlenmektedir. Türkiye açısından yeni gelişmekte olan bir hareket olarak yavaş şehir, hareketin Türkiye’deki tali başkenti olarak kabul edilen Seferihisar örneğinin dışında fazla tecrübe sahibi olmayan, halk tarafından sahiplenilmeyen ve bu noktada sorunlar yaşayan örnekler ile karşımızda durmaktadır.” (Ak, 2017:901). Bu nedenle yerel halkın yavaş şehre bakış açısını iyi analiz edip değerlendirmek gerekmektedir. Bu minvalde Türkiye’de yavaş şehrin yerel halk tarafından nasıl algılandığının Türkiye çapında bölgelere göre ele alınması ve sürecin ilerleyişi hakkında genel bir durum tespitinin yapılması önem arz etmektedir.

Çalışmanın ilk aşamasında, literatür taraması yapılmış konuyla ilgili çalışmalar incelenmiş ve bu çalışmada yardımcı olabilecek gerekli kaynak taraması yapılarak bilgi birikimi sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca güncel bilgilere ulaşmak için kapsamlı şekilde internet taraması gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evreninde yer alan yavaş şehir sayısının 2019 yılı itibariyle 18 olması ve Türkiye’nin farklı bölgelerine dağılmış olması zaman, iş yükü ve maliyet bakımından önemli bir güçlük oluşturduğu için örnekleme metodu kullanılarak, tüm yavaş şehirleri temsil eden Seferihisar, Gökçeada, Taraklı, Perşembe, Vize, Yalvaç ve Halfeti’den oluşan örneklem grubu oluşturulmuştur. Örneklem grubunda yer alan yavaş şehirlerin belirlenmesinde Türkiye’nin farklı coğrafi bölgelerinde yer almalarına ve tüm yavaş şehirleri temsil etme ve üyelikte geçirdikleri süreler gibi özellikler göz önünde bulundurulmuştur.

Yerel halkın bakış açısı ile ilgili verileri elde etmek üzere 53 adet karma sorudan oluşan anket geliştirilmiştir. 37 adet soru kapalı uçlu, 16 adet soru ise açık uçlu olarak belirlenmiştir. Araştırmada kullanılan anket formlarının ve görüşme sorularının hazırlanmasında, Acar (2016), Acuner (2014), Andarabi (2012),

Baydar (2013), Baykan (2014), Çerçi (2013) ve Çolak (2018)’in geliştirdikleri anketlerden yararlanılmıştır. Anket örnekleme uygulanmadan önce anketin geçerliliği ve güvenilirliğinin test edilmesi, soruların nasıl algılandığının tespiti, varsa yanlışlıkların ve eksikliklerin saptanabilmesi suretiyle anket formuna son şeklinin verilebilmesi için Eski Halfeti’de ön uygulama gerçekleştirilmiştir. Yapılan ön uygulama sonrası gerekli değişiklikler yapılarak anket uygulamasına geçilmiştir. Anketler uygulanmadan önce Harran Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu’ndan 2019/43 nolu kararla onay alınmıştır. 2019 yılı Türkiye İstatistik Kurumu nüfus verilerine göre örnekleme yer alan yedi şehrin toplam nüfusu 87.685 kişi olarak tespit edilmiştir. Araştırma sonuçlarının evrene genellenebilmesi için örneklem büyüklüğü hesaplanmıştır. Buna göre %5 hata payı ile oluşturulan örneklem büyüklüğü 382 kişi olarak tespit edilmiştir. Nisan-Aralık 2019 tarihleri arasında belirli bir program dâhilinde örneklem grubundaki yavaş şehirlerde yerel halka anket uygulanmıştır. Anketlerin uygulandığı katılımcılar basit tesadüfi yöntemle seçilmiştir. Anketler yüz yüze görüşme yöntemi ile doldurulmuştur. Böylece hatalı ve eksik doldurulan anket formlarının en aza indirgenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan yedi yavaş şehirde toplam 771 anket yüz yüze uygulanmış olup bu formların 694’ü analizler için değerlendirmeye alınmıştır. Sahada uygulanan anketler üzerinden elde edilen veriler SPSS 25.0 paket programına yüklenerek frekans analizi yapılmıştır. Araştırmanın amaçları doğrultusunda belirlenen sorulara cevap alınabilmesi ve alınan cevapların frekans ve yüzde dağılımları şeklinde ifade edilebilmesi için çalışmada frekans analizi yeterli görülmüştür.

Yerel yöneticiler ve sivil toplum kuruluşları ile de yüz yüze ve elektronik ortamda görüşmeler yapılarak yavaş şehirlerle ilgili gerek duyulan diğer veriler (üye olmanın gerektirdiği yükümlülüklerle ilgili yapılan/yapılmayan çalışmalarla ilgili bilgiler) elde edilmiştir. Bu kapsamda yerel hizmetlerle ilgili veriler ve yerel hizmetlerin halka götürülmesi süreci ile ilgili bilgiler belediyelerden ve kaymakamlıklardan temin edilmiştir. Belediyelerden ve kaymakamlıklardan elde edilemeyen bilgiler için varsa ticaret odalarından yoksa esnaf odası gibi kuruluşlardan bilgi temin edilmeye çalışılmıştır. Sivil toplum kuruluşları ile odak grup görüşmeleri yapılmış yerel halkın sürece bakış açısı birçok yönüyle (ekonomik, kültürel vb.) ele alınmıştır. Araştırmanın bütün verileri coğrafyanın dağılışı, bağlantı ve nedensellik ilkeleri ışığında, karşılaştırmalar yapılarak analiz edilmiş ve sonuçlara ulaşılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Yerel Halkın Yavaş Şehir Felsefesi İle İlgili Bilgilendirilme Sürecine Olan Bakış Açısı

Yerel halkın bilgilendirilmesi konusu hem organizasyonun üye şehirlerden bir beklentisi hem de yerel halkın hareketi benimsemesi adına önemlidir. Bu amaçla araştırma kapsamındaki şehirlerde yaşayan yerel halkın “Yavaş Şehir” olunması sürecinde konu dâhilinde bilgilendirilmelerine göre bakış açıları incelenmiştir. İnceleme sonucu Seferihisar şehrinde %47,4'lük bir oranla yerel halkın bilgilendirilmesi konusunda kısmi bir başarı sağlandığı görülmüştür. Seferihisar'da yerel halkın, yavaş şehir felsefesiyle ilgili olarak bilgilendirildiklerini ifade etmeleri sürecin sağlıklı ilerlemesi adına en önemli etkidir. Yalvaç şehrinde de bu oranın %37,2 olması kısmi anlamda bir başarı olarak görülebilir. Zira bu iki şehirde süreci başlatan isimlerin (belediye başkanlarının) bu konudaki girişimlerinin ve yerel halkı sürece dâhil edecek şekilde izledikleri metodun meyvesi olarak kısmi bir başarının sağlandığı görülmektedir. Ancak Taraklı, Perşembe, Vize, Gökçeada ve Eski Halfeti yerleşmesindeki katılımcılar, yerel halkın süreç hakkında yeterince bilgilendirilmediğini düşünmektedir (Tablo 1). Söz konusu beş üye şehirde yapılan gözlemler de bu hususu destekler niteliktedir.

Üye şehirlerde yaşayanların büyük bir çoğunluğunun “Yavaş Şehir” felsefesine dair farkındalığın artırılması konusunda bir

eğitim almadıkları görülmektedir (Tablo 2). Bu durum, Türkiye genelinde yavaş şehir hareketinin halka inemediğini ve halk nezdinde bir taban oluşturmadığını göstermektedir. Bu duruma bağlı olarak yavaş şehir hareketinin halk tarafından yeterince bilinmediği ve sahiplenilmediği birçok çalışmada da ortaya çıkmaktadır (Toplu,2012:77; Sezgin ve Ünüvar, 2011:192; Onaran, 2013:72; Özmen vd., 2016:20).

3.2. Yavaş Şehir Olmanın Çevre Kirliliğine Olan Etkisi

Yavaş Şehir olmaktan beklenen amaçlardan biri de varsa o şehirdeki çevre kirliliğinin azaltılması ve yerel halka olabildiğince daha temiz bir çevrede yaşam olanağının sunulmasıdır. Bu nedenle yavaş şehir olmaktan beklenen şey çevre sorunlarını azaltıcı yönde bir etki oluşturmasıdır. Araştırma kapsamındaki şehir sakinlerine yaşadıkları şehrin “Yavaş Şehir” statüsüne alınmasından sonra çevre kirliliğinde hangi yönde bir değişim olduğu sorulmuştur. Gökçeada, Perşembe, Taraklı ve Yalvaç şehirlerinde yaşayanların çoğunluğu (%70'ten fazlası) “Yavaş Şehir” statüsüne alınmanın çevre kirliliğini azalttığı yönünde fikir beyan ettiği görülmüştür. Buna karşın Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayanlarla Seferihisar ve Vize şehirlerinde yaşayanların çoğunluğu (%83'ten fazlası) ise mevcut durumun çevre kirliliğini arttırdığı yönünde fikir beyan ettiği belirlenmiştir (Tablo 3). Yapılan gezi, gözlem ve görüşmeler bu duruma etki eden iki önemli sebebin olduğunu göstermektedir. Birinci sebep Seferihisar şehri ile Eski Halfeti yerleşmesinin bilhassa yaz

Tablo 1: Yerel Halkın Yavaş Şehir Olma Süreci Hakkında Bilgilendirilme Durumu

Table 1: Distribution of the Answers Given By Local People to the Question “Were You Informed About Becoming Slow City Process?”

Cevap	Yavaş Şehirler													
	Gökçeada		Halfeti		Perşembe		Seferihisar		Taraklı		Vize		Yalvaç	
	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)
Evet	8	14,5	4	8,9	20	21,1	135	47,4	12	26,7	14	16,9	32	37,2
Hayır	47	85,5	41	91,1	75	78,9	150	52,6	33	73,3	69	83,1	54	62,8
Toplam	55	100,0	45	100,0	95	100,0	285	100,0	45	100,0	83	100,0	86	100,0

Tablo 2: Yavaş Şehir Felsefesine Dair Farkındalığın Artırılması Konusunda Eğitimlerin Düzenlenme Durumu

Table 2: Distribution of the Answers Given to the Question Are Trainings Organized on Raising Awareness on Slow City Philosophy?”

Cevap	Yavaş Şehirler													
	Gökçeada		Halfeti		Perşembe		Seferihisar		Taraklı		Vize		Yalvaç	
	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)
Evet	9	16,4	2	4,4	17	17,9	44	15,4	3	6,7	2	2,4	-	-
Hayır	46	83,6	43	95,6	78	82,1	241	84,6	42	93,3	81	97,6	86	100,0
Toplam	55	100,0	45	100,0	95	100,0	285	100,0	45	100,0	83	100,0	86	100,0

Tablo 3: Yavaş Şehir Olmanın Çevre Kirliliği Üzerindeki Etkisi**Table 3:** Distribution of the Answers Given to the Question “Has Acquiring the Slow City Status Reduced or Increased Environmental Pollution?”

Cevap	Yavaş Şehirler													
	Gökçeada		Halfeti		Perşembe		Seferihisar		Taraklı		Vize		Yalvaç	
	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)
Artmıştır	6	10,9	44	97,8	20	21,1	257	90,2	1	2,2	69	83,1	12	14,0
Azalmıştır	45	81,8	1	2,2	66	69,5	24	8,4	33	73,3	13	15,7	74	86,0
Fikrim Yok	4	7,3	-	-	9	9,5	4	1,4	11	24,4	1	1,2	-	-
Toplam	55	100,0	45	100,0	95	100,0	285	100,0	45	100,0	83	100,0	86	100,0

mevsiminde hafta sonları taşıma kapasitesini aşarak aşırı ziyaretçi ağırlaması olarak görülmektedir. İkincisi de aşırı kalabalığa ve altyapının sağlıklı olmamasına bağlı olarak çöp/atık sorunu, su kirliliği vb. sorunların ortaya çıkışına ilişkin yerel yönetimlerin gerekli önlemleri almaması/alamaması olarak düşünülmektedir. Vize şehrinin buradaki durumu ise daha farklı bir sebebe dayanmaktadır. Vize’de yapılan görüşme ve gözlemlere göre en büyük çevre sorunu şehrin çevresinde açılmakta olan taş ocakları ve bunların sebep olduğu hava kirliliğiyle ilgilidir. Şehir sakinleri tarafından çevrede meydana gelen tahribata ve tahribatın meydana getirdiği hava kirliliğine “Yavaş Şehir” olmanın çözüm sunamadığı düşünülmektedir.

Sanayi İnkılabı sonrası artan çevre sorunlarına birçok platformda çözümler aranmakta, tedbirler alınıp uygulamaya çalışılmaktadır. Bu kapsamda Uluslararası Cittaslow Birliği de daha sağlıklı bir çevrede yaşama hakkını bireylere sunabilmek adına, üyelik sürecinde başarılması gereken çevre kriterlerini belirlemiştir. Bu kriterlerden biri de üye şehir tarafından düzenli olarak hava, su ve toprak kirliliğinin takibinin yapılması ve bu suretle temiz ve sağlıklı bir çevrede yaşam olanağının şehir sakinlerine sunulmasıdır. Bu doğrultuda araştırma kapsamındaki şehirlerde yaşayan yerel halkın yavaş şehir olmanın hava, su ve toprak kirliliğine olan etkisine dair bakış açısını ölçmeye yönelik sorular yöneltilmiştir. Gökçeada, Perşembe, Taraklı, Vize ve Yalvaç şehirlerindeki katılımcıların büyük çoğunluğu yaşadıkları yerin “Yavaş Şehir” statüsüne alınmasının şehirdeki hava, su ve toprak kirliliğini azaltma ya da artırma yönünde bir değişikliğe yol açmadığını, zira şehirde daha öncesinde de böylesi bir kirliliğin olmadığı yönünde fikir beyan ettiği görülmüştür (Tablo 4). Ancak Eski Halfeti yerleşmesiyle Seferihisar şehrinde yaşayanların büyük çoğunluğu “Yavaş Şehir” statüsünden sonra hava, su ve toprak kirliliğinin arttığını ifade ettikleri tespit edilmiştir. Bu durum yoğun ziyaretçi sayısının mevcut kapasitenin üzerinde gerçekleşmesinden kaynaklanmaktadır.

3.3. Yavaş Şehir Olmanın Ekonomik Etkileri

Yavaş şehir üyeliğiyle ilgili kriterlerden bazıları “Yerel Üretimi” canlandırmakla ilgilidir. Yerel üretimi önemseyen bu yaklaşım aynı zamanda 2013 yılında eklenen yeni kriterlerle birlikte genç neslin istihdamı, yoksulluk gibi doğrudan yerel ekonomiyi ilgilendiren konularda yerel yönetimlere birtakım yükümlülüklerde getirmiştir. Bu minvalde yavaş şehir olmanın ortaya çıkardığı birtakım ekonomik etkilerde bulunmaktadır. Ancak bu ekonomik gelişmeler her yavaş şehirde aynı doğrultuda ve aynı oranda kendini göstermemiştir (Tablo 5). Zira “Yavaş Şehir” statüsüne alınmanın şehrin kalkınmasına katkısı incelendiğinde o şehre gelen ziyaretçilerin sayısı, il merkezine olan uzaklık, tanıtım vb. gibi birçok farklı sebebin etki ettiği görülmektedir. Örneğin: Gökçeada, Taraklı, Vize ve Yalvaç şehirlerinde yaşayanların büyük çoğunluğunun yaşadıkları şehrin “Yavaş Şehir” statüsüne alınmasının şehrin kalkınmasına katkı sağlamadığını düşündükleri saptanmıştır. Bu durumun, bu şehirlerin il merkezine ve diğer turistik alanlara uzak oluşu nedeniyle fazla ziyaretçi çekememesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayanların %50 civarında yaşadıkları şehrin “Yavaş Şehir” statüsüne alınmasının şehrin kalkınmasına katkı sağladığını ifade etmesi, özellikle hafta sonları gerçekleşen ziyaretçi yoğunluğundan kaynaklanmaktadır. Ayrıca, Halfeti’nin çeşitli turların uğrak noktası olması da önemli etki oluşturmaktadır. Söz konusu benzer durum Perşembe şehri için de geçerlidir. Ancak Perşembe şehri, il merkezine olan yakınlığı ve çeşitli turların uğrak noktası olmasından dolayı ziyaretçi çekmektedir. Bu nedenle Perşembe halkının %47,4’ü, şehrin bu durumdan istifade ettiğini düşünmektedir.

Seferihisar şehrinde yaşayanların %79,3’ünün ifadesine göre “Yavaş Şehir” olmak şehre katkı sağlayıp yerel kalkınmayı sağlamıştır. Yerel halkın bu düşüncesine etki eden sebeplerin temelinde Seferihisar yerel yönetiminin ekonomiyi güçlendirmek

Tablo 4: Yavaş Şehir Olmanın Şehirdeki Hava, Su ve Toprak Kirliliği Üzerindeki Etkisi**Table 4:** Distribution of the Answers Given to the Question “How Has Acquiring the Slow City Status Affected Air, Water and Soil Pollution

Şehir	“Yavaş Şehir” Statüsüne Alınmanın Şehirdeki Hava, Su ve Toprak Kirliliğine Ne Gibi Etkisi Olmuştur?	F	Frekans Oran %
Gökçeada	Şehirde zaten böyle bir sorun olmamıştır	44	80,0
	Şehirdeki hava, su ve toprak kirliliğini azaltmada etkisi olmuştur	1	1,8
	Şehirdeki hava, su ve toprak kirliliği daha çok artmıştır	10	18,2
	Toplam	55	100
Halfeti	Şehirde zaten böyle bir sorun olmamıştır	5	11,1
	Şehirdeki hava, su ve toprak kirliliğini azaltmada etkisi olmuştur	1	2,2
	Şehirdeki hava, su ve toprak kirliliği daha çok artmıştır	39	86,7
	Toplam	45	100
Perşembe	Şehirde zaten böyle bir sorun olmamıştır	90	94,7
	Şehirdeki hava, su ve toprak kirliliğini azaltmada etkisi olmuştur	1	1,1
	Şehirdeki hava, su ve toprak kirliliği daha çok artmıştır	4	4,2
	Toplam	95	100
Seferihisar	Şehirde zaten böyle bir sorun olmamıştır	29	10,2
	Şehirdeki hava, su ve toprak kirliliğini azaltmada etkisi olmuştur	16	5,6
	Şehirdeki hava, su ve toprak kirliliğini azaltmada hiçbir etkisi olmamıştır	41	14,4
	Şehirdeki hava, su ve toprak kirliliği daha çok artmıştır	199	69,8
	Toplam	285	100,0
Taraklı	Şehirde zaten böyle bir sorun olmamıştır	43	95,6
	Şehirdeki hava, su ve toprak kirliliğini azaltmada hiçbir etkisi olmamıştır	1	2,2
	Şehirdeki hava, su ve toprak kirliliği daha çok artmıştır	1	2,2
	Toplam	45	100,0
Vize	Şehirde zaten böyle bir sorun olmamıştır	71	85,5
	Şehirdeki hava, su ve toprak kirliliğini azaltmada etkisi olmuştur	1	1,2
	Şehirdeki hava, su ve toprak kirliliği daha çok artmıştır	11	13,3
	Toplam	83	100,0
Yalvaç	Şehirde zaten böyle bir sorun olmamıştır	72	83,7
	Şehirdeki hava, su ve toprak kirliliğini azaltmada hiçbir etkisi olmamıştır	2	2,3
	Şehirdeki hava, su ve toprak kirliliği daha çok artmıştır	12	14,0
	Toplam	86	100,0

Tablo 5: Yavaş Şehir Olmanın Yerel Kalkınma Üzerine Etkisi**Table 5:** Distribution of the Answers Given to the Question “Has Acquiring the Slow City Status Contributed on Local Development?”

Cevap	Yavaş Şehirler													
	Gökçeada		Halfeti		Perşembe		Seferihisar		Taraklı		Vize		Yalvaç	
	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)
Evet	7	12,7	22	48,9	45	47,4	226	79,3	8	17,8	15	18,1	20	23,3
Hayır	48	87,3	23	51,1	48	50,5	46	16,1	36	80,0	67	80,7	66	76,7
Fikrim Yok					2	2,1	13	4,6	1	2,2	1	1,2		
Toplam	55	100,0	45	100,0	95	100,0	285	100,0	45	100,0	83	100,0	86	100,0

amacıyla ortaya koyduğu projeler etkili olmuştur. Açılan üretici pazarları, ilçede tertip edilen festival ve şenlikler, kırsal kalkınmada önemli bir paya sahip olan kooperatiflerin açılması, tarıma dayalı üretimi artırmış ve bu gelişmeler yerel halkın kanaatleri üzerinde de olumlu etki uyandırmıştır (Tablo 5).

Ekonomik anlamda projeler ortaya koyamayan ya da bir şekilde başladığı projelerde başarısızlığa uğrayan şehirlerde (Gökçeada, Vize şehirlerinde olduğu gibi) “Yavaş Şehir” üyeliğinin, şehrin kalkınmasına genel olarak bir etki

oluşturamadığı görülmüştür. Ancak bu üyeliğin şehrin kalkınmasına etki edemediği yerlerde belli bir kesimin gelir düzeyini arttırdığı düşünülmektedir (Tablo 6). Yerel halkın bu konudaki bakış açısı incelendiğinde şehirler bağlamında farklılıkların olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda Eski Halfeti yerleşmesinde, Seferihisar, Taraklı ve Vize şehirlerinde yaşayanların çoğunluğuna göre yerel halkın gelir düzeyi artmıştır (Tablo 6). Gökçeada, Perşembe ve Yalvaç şehirlerinde yaşayanların çoğunluğuna göre yerel halkın gelir düzeyi “Yavaş Şehir” olmakla birlikte değişmemiştir.

Tablo 6: “Yavaş Şehir Olmak Yerel Halkın Gelir Düzeyini Arttırmış mıdır?” Sorusuna Verilen Cevapların Dağılımı
Table 6: Distribution of the Answers Given to the Question “Has Acquiring the Slow City Status Increased Income Rate of Local People?”

Cevap	Yavaş Şehirler													
	Gökçeada		Halfeti		Perşembe		Seferihisar		Taraklı		Vize		Yalvaç	
	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)
Evet	9	16,4	36	80,0	38	40,0	229	80,4	25	55,6	57	68,7	30	34,9
Hayır	46	83,6	9	20,0	57	60,0	27	9,5	19	42,2	25	30,1	56	65,1
Fikrim Yok							29	10,2	1	2,2	1	1,2		
Toplam	55	100,0	45	100,0	95	100,0	285	100,0	45	100,0	83	100,0	86	100,0

Eski Halfeti ve Seferihisar’da hafta sonu yaşanan ziyaretçi yoğunluğu ile Taraklı ve Vize şehirlerinin İstanbul’a olan yakınlığı ve bu dört şehrin de tur şirketlerinin gezi rotasında yer almaları yerel halkın gelir düzeyine katkı sağlamıştır. Yerel halkın, yaşanan ziyaretçi yoğunluğu ve metropollere olan yakınlıkları nedeniyle şehirlerinde birtakım yeni sektörlerin geliştiğini ve bunun da gelir düzeyini olumlu etkilediğini düşündüğü tespit edilmiştir. Örneğin, yerel halk tarafından hediyelik eşya/yöresel ürünler satan işletmeler ile restoranların açılması paralelinde belli kesimlerin (bu sektörlerde çalışanların) gelir düzeylerinde genel olarak artış olduğu tespit edilmiştir.

Bir başka bulgu olarak bazı şehirlerde (Gökçeada, Perşembe, Seferihisar ve Eski Halfeti) yaşayan yerel halkın, “Yavaş Şehir” olduktan sonra şehirlerinde pahalılık oluştuğunu düşündükleri saptanmıştır (Tablo 7). Bu doğrultuda şehrin, “Yavaş Şehir” statüsüne alınmasının şehirde pahalılığa etkisi incelenmiştir. Buna göre Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayanlarla Gökçeada, Perşembe ve Seferihisar şehirlerinde yaşayanların çoğunluğunun yaşadıkları şehrin “Yavaş Şehir” statüsüne alınmasının pahalılığa neden olduğunu belirttikleri görülmüştür. Taraklı, Vize ve Yalvaç şehirlerinde yaşayanların çoğunluğunun “Yavaş Şehir” olmanın pahalılığa neden olmadığını ifade ettikleri belirlenmiştir. Söz konusu dört şehirde (Eski Halfeti, Gökçeada, Perşembe ve Seferihisar) su kaynağına sahip olması ve buna bağlı olarak birtakım avantajlara (manzara, dinlendirici ortam vb.) sahip olması ziyaretçi çekmesinde etkili olmuştur. Bu şehirlerdeki geleneksel evlerin yazlık ikincil konut olarak tercih edilmeye başlanması ve diğer turistik yatırımların başlaması pahalılığın başlamasında etkili olmuştur. Taraklı şehrindeki katılımcılar arasında pahalılığın başladığını ifade edenlerin %44,4 olması, eskiye nazaran pahalılığın önemli oranda arttığını göstermektedir. Taraklı’da termal tesislerin açılması ve restorasyon çalışmaları emlak fiyatlarında artışa ve bu durum da turistik anlamda rağbet gören restore edilmiş konak vb. meskenlerin değerinin artışına yol açmıştır. Bu tip yerel mimariyi yansıtan otantik otelleri işletmek üzere şehre dışarıdan gelen yatırımcılar aracılığıyla

Taraklı şehrindeki arazinin soylulaştığı saptanmıştır. Bu durum şehirdeki pahalılığın artışında başat faktördür. Vize ve Yalvaç şehirlerinde yaşayanlar ise yavaş şehir statüsüyle birlikte pahalılığın oluşmadığını düşünmektedirler.

Tablo 7: Yavaş Şehir Olmanın Pahalılığa Etkisi
Table 7: Distribution of the Answers Given to the Question “Has Acquiring the Slow City Status Caused to Expensiveness?”

Şehir	“Yavaş Şehir” Statüsüne Alınmak Şehirde Pahalılığa Neden Olmuş Mudur?	Frekans Oran	
		F	%
Gökçeada	Evet, şehirde pahalılık artmıştır	36	65,5
	Hayır, pahalılık oluşmadı	19	34,5
	Toplam	55	100,0
Halfeti	Evet, şehirde pahalılık artmıştır	37	84,1
	Hayır, pahalılık oluşmadı	6	13,6
	Fikrim yok	1	2,3
Perşembe	Toplam	44	100,0
	Evet, şehirde pahalılık artmıştır	63	66,3
	Hayır, pahalılık oluşmadı	29	30,5
Seferihisar	Fikrim yok	3	3,2
	Toplam	95	100,0
	Evet, şehirde pahalılık artmıştır	243	85,3
Taraklı	Hayır, pahalılık oluşmadı	38	13,3
	Fikrim yok	4	1,4
	Toplam	285	100,0
Vize	Evet, şehirde pahalılık artmıştır	20	44,4
	Hayır, pahalılık oluşmadı	24	53,3
	Fikrim yok	1	2,2
Yalvaç	Toplam	45	100,0
	Evet, şehirde pahalılık artmıştır	30	36,1
	Hayır, pahalılık oluşmadı	52	62,7
Toplam	Fikrim yok	1	1,2
	Toplam	83	100,0
	Evet, şehirde pahalılık artmıştır	23	26,7
Toplam	Hayır, pahalılık oluşmadı	63	73,3
	Toplam	86	100,0

“Yavaş Şehir” statüsüne alınmanın bir diğer etkisi de bazı üye şehirlerdeki (Perşembe, Seferihisar, Taraklı, Vize, Eski Halfeti) kadın girişimciliğini artırmasıdır (Tablo 8). Eski Halfeti yerleşmesiyle Perşembe, Seferihisar, Taraklı ve Vize şehirlerinde yaşayanlara göre, yavaş şehir statüsüne alınmak kadın girişimci sayısını artırmıştır. Buna karşın Gökçeada ve Yalvaç şehirlerinde

Tablo 8: “Yavaş Şehir Olmak Kadın Girişimciliğini Artırmış mıdır?” Sorusuna Verilen Cevapların Dağılımı**Table 8:** Distribution of the Answers Given to the Question “Has Acquiring the Slow City Status Increased the Women Entrepreneurship?”

Cevap	Yavaş Şehirler													
	Gökçeada		Halfeti		Perşembe		Seferihisar		Taraklı		Vize		Yalvaç	
	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)
Evet	15	27,3	41	91,1	77	81,1	265	93,0	25	55,6	41	49,4	26	30,2
Hayır	40	72,7	1	2,2	14	14,7	13	4,6	20	44,4	36	43,4	48	55,8
Fikrim Yok			3	6,7	4	4,2	7	2,5			6	7,2	12	14,0
Toplam	55	100,0	45	100,0	95	100,0	285	100,0	45	100,0	83	100,0	86	100,0

yaşayanların çoğunluğu yavaş şehir olmanın şehirdeki kadın girişimci sayısına bir etkisinin olmadığını ifade etmektedirler. Bu durum Yalvaç için beklendik bir durumdur. Yalvaç şehrinin, gelen ziyaretçilerden ekonomik olarak yeterince istifade edemediği yapılan alan çalışmalarında tespit edilmiştir. Varılan bu sonuç başka çalışmalardan elde edilen bulgularla da benzerlikler taşımaktadır (Pajo, 2015:101; Çolak, 2018:122) Gökçeada şehrinin adada yer alması olması, lokasyonu ve yerleşmenin tarihi ve turistik öneminin çok daha önceden biliniyor olması, yerleşme ekonomisinin yaz ve kış mevsimleri arasında ciddi farklılıklar oluşturması gibi nedenler, kadın girişimciliğini pek fazla etkilememiştir.

Yerel halka “Yavaş Şehir olduktan sonra iş olanakları arttı mı?” sorusu yöneltildiğinde ise katılımcıların örneklemedeki tüm

üye şehirler genelinde çoğunlukla “Yavaş Şehir” olmanın iş olanaklarına katkı sağlamadığını ifade ettikleri görülmüştür (Tablo 9). Ancak yavaş şehirlerdeki iş olanaklarının artışının büyük ölçüde turizm sektöründe gerçekleştiği saha çalışmaları sırasında tespit edilmiştir. Yerel halkında, iş olanaklarında sağlanan katkının az olduğunu düşünmesinin temel nedeni, her ne kadar turizm sektöründeki işyerlerinin sayısı artırmışsa da sürecin turizm sektörü dışındaki başka sektörlerle çok bir etki edememesi ve istihdamda beklenen artışa neden olamaması olarak düşünülmektedir.

3.4. Yavaş Şehir Olmanın Tanıtıma Olan Etkisi

“Yavaş Şehir” olmanın ekonomik etkileri olduğu gibi bir başka önemli etkisi de şehirlerin yerel kimliğini güçlendirmek

Tablo 9: “Yavaş Şehir Olmak İş Olanaklarını Artırmış mıdır?” Sorusuna Verilen Cevapların Dağılımı**Table 9:** Distribution of the Answers Given to the Question “Has Acquiring the Slow City Status Increased Job Opportunities?”

Cevap	Yavaş Şehirler													
	Gökçeada		Halfeti		Perşembe		Seferihisar		Taraklı		Vize		Yalvaç	
	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)
Evet	7	12,7	13	28,9	25	26,3	59	20,7	2	4,4	7	8,4	17	19,8
Hayır	48	87,3	32	71,1	70	73,7	223	78,2	43	95,6	75	90,4	69	80,2
Fikrim Yok							3	1,1			1	1,2		
Toplam	55	100,0	45	100,0	95	100,0	285	100,0	45	100,0	83	100,0	86	100,0

Tablo 10: “Yavaş Şehir Statüsü Kazandıktan Sonra Şehrin Yerel Kimliği Ön Plana Çıkmış mıdır?” Sorusuna Verilen Cevapların Dağılımı**Table 10:** Distribution of the Answers Given to the Question “Has the Local Identity of the City Come to the Forefront After Acquiring the Slow City Status?”

Cevap	Yavaş Şehirler													
	Gökçeada		Halfeti		Perşembe		Seferihisar		Taraklı		Vize		Yalvaç	
	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)
Evet	46	83,6	44	97,8	81	85,3	266	93,3	40	88,9	73	88,0	81	94,2
Hayır	9	16,4	1	2,2	12	12,6	12	4,2	5	11,1	10	12,0	5	5,8
Fikrim Yok					2	2,1	7	2,5						
Toplam	55	100,0	45	100,0	95	100,0	285	100,0	45	100,0	83	100,0	86	100,0

suretiyle o şehrin tanıtımına katkı sunmasıdır. Bu bağlamda yerel halka “Yavaş Şehir” olmanın şehrin yerel kimliğini ön plana çıkarıp çıkarmadığı sorulmuştur. Alınan cevaplara bakıldığında, örneklemedeki tüm üye şehirler genelindeki katılımcıların çok büyük bir çoğunlukla “Yavaş Şehir” statüsüne alınmanın yerel kimliği ön plana çıkardığını ifade ettikleri belirlenmiştir (**Tablo 10**).

Yavaş şehir unvanıyla birlikte ulusal ve uluslararası tanınırlık da artmıştır. Yerel halkın büyük çoğunluğu, bu konuda yöneltilen soruya yavaş şehir olmakla birlikte şehirlerinin ulusal ve uluslararası alanda daha çok tanındığını ifade ettikleri tespit edilmiştir (**Tablo 11**). Bu durum daha önce yapılan çalışmalarla benzerlik taşımaktadır (Baydar, 2013:179; Pajo, 2017:471; Alagöz, 2018:148).

Yerel halka yavaş şehir olmanın yöresel ürünlerin tanıtımına olan etkisi sorulduğunda, verilen yanıtlara göre bütün üye şehirlerdeki halkın çok büyük çoğunluğunun “Yavaş Şehir” statüsünün yerel ürünlerin tanıtımına katkı sağladığını düşündükleri görülmektedir (**Tablo 12**).

Gökçeada şehri dışında diğer yavaş şehirlerde yaşayan ve ankete katılan bireylerin en az %90’nın verdiği cevaba göre: “Yavaş Şehir” olmak o şehrin tarihi, turistik ve doğal varlıklarının tanıtımına da katkı sağlamaktadır (**Tablo 13**). Gökçeada şehrinde bu oranın %61,8 olması ise şehir halkına göre yavaş şehir olmadan öncede gerekli tanıtımın yapılmakta olduğu ve başta İstanbul olmak üzere birçok yakın bölge illerinden ziyaretçi alınmasıyla yakından ilgilidir. Bu sebeple yerel halka göre adanın “Yavaş Şehir” statüsüne alınmadan

Tablo 11: “Yavaş Şehir Statüsü Kazandıktan Sonra Şehrin Ulusal ve Uluslararası Alanda Tanınırlığı Artmış Mıdır?” Sorusuna Verilen Cevapların Dağılımı
Table 11: Distribution of the Answers Given to the Question “Has the City’s National and International Recognition Increased After Acquiring the Slow City Status?”

Cevap	Yavaş Şehirler													
	Gökçeada		Halfeti		Perşembe		Seferihisar		Taraklı		Vize		Yalvaç	
	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)
Evet	47	85,5	40	90,9	84	88,4	256	90,5	38	84,4	74	89,2	80	93,0
Hayır	5	9,1	1	2,3	4	4,2	4	1,4	5	11,1	2	2,4		
Fikrim Yok	3	5,5	3	6,8	7	7,4	23	8,1	2	4,4	7	8,4	6	7,0
Toplam	55	100,0	44	100,0	95	100,0	283	100,0	45	100,0	83	100,0	86	100,0

Tablo 12: “Yavaş Şehir Statüsü Kazanmanın Yöresel Ürünlerin Tanıtımına Etkisi Olmuş Mudur?” Sorusuna Verilen Cevapların Dağılımı
Table 12: Distribution of the Answers Given to the Question “Has Acquiring the Slow City Status Affected Promotion of Local Products?”

Cevap	Yavaş Şehirler													
	Gökçeada		Halfeti		Perşembe		Seferihisar		Taraklı		Vize		Yalvaç	
	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)
Evet	52	94,5	43	95,6	88	92,6	283	99,3	44	97,8	78	94,0	84	97,7
Hayır	3	5,5	2	4,4	7	7,4	1	0,4	1	2,2	4	4,8	2	2,3
Fikrim Yok							1	0,4			1	1,2		
Toplam	55	100,0	45	100,0	95	100,0	285	100,0	45	100,0	83	100,0	86	100,0

Tablo 13: “Yavaş Şehir Statüsü Kazanmak Tarihi, Turistik ve Doğal Varlıkların Tanıtılmasında Etkili Olmuş Mudur?” Sorusuna Verilen Cevapların Dağılımı
Table 13: Distribution of the Answers Given to the Question “Has Acquiring the Slow City Status been Effective in Promoting Historical, Touristic and Natural Assets?”

Cevap	Yavaş Şehirler													
	Gökçeada		Halfeti		Perşembe		Seferihisar		Taraklı		Vize		Yalvaç	
	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)
Evet	34	61,8	42	93,3	90	94,7	260	91,2	43	95,6	75	90,4	81	94,2
Hayır	20	36,4	3	6,7	5	5,3	21	7,4	2	4,4	7	8,4	2	2,3
Fikrim Yok	1	1,8					4	1,4			1	1,2	3	3,5
Toplam	55	100,0	45	100,0	95	100,0	285	100,0	45	100,0	83	100,0	86	100,0

önce de aynı ilgiyi gördüğü ve bu yüzden de bu unvanın adaya ayrıca bir katkı sunduğunu ifade etmenin güç olduğu görülmektedir. Bu nedenle söz konusu oran diğer yavaş şehirlere oranla daha düşüktür.

3.5. Yavaş Şehir Olmanın Sosyo-Kültürel Faaliyetlere Etkisi

Genel olarak “Yavaş Şehir” statüsü kazanmayla birlikte bu şehirlerdeki sosyal, kültürel, sanatsal vb. etkinliklerin sayısında artış olması beklenen bir durumdur. Gökçeada, Seferihisar, Vize ve Yalvaç şehirlerinde yaşayanlar “Yavaş Şehir” statüsüne alındıktan sonra kültür, sanat, festival vb. sosyo-kültürel faaliyetlerin arttığını ifade etmektedirler. Bununla birlikte Taraklı şehirde yaşayanların %80’i, Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayanların %66,7’si, Perşembe şehirde yaşayanların %67,4’ü faaliyetlerin artmadığını beyan etmişlerdir. (Tablo 14). Bu durum Taraklı şehri için oldukça belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Alan çalışmasından elde edilen bilgilere göre, “Yavaş Şehir” statüsü kazandıktan sonra, Taraklı’da yerel halkı kapsayan herhangi bir festival, şölen veya sanatsal bir faaliyetin gerçekleşmemesi bu durumda ortaya çıkmasında önemli bir rol oynamıştır. Eski Halfeti’de tertip edilen Meyve Yemekleri Festivali’nin bu anlamda yeterli olmadığı ve bu tip sosyo-kültürel faaliyetlerin yaygınlaştırılmasının yerel halk tarafından arzu edildiği görülmektedir. Perşembe şehirde de benzer durum mevcuttur. Perşembe şehirde her yıl geleneksel olarak bir festival düzenlense de yerel halkın bu durumdan tatmin olmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumun uzun yıllardan beri süren Mayıs Yedisini dışında bir etkinlik yapılmayıp henüz son bir iki yıldan beri festival vb. etkinliklerin düzenlenmesiyle yakından ilgili olup yerel halk tarafından devamlılığının olup olmayacağı bilinmeyişiyle ilgilidir.

3.6. Yavaş Şehir Olmanın Geleneksel Yeme-İçme Alışkanlıkları Üzerindeki Etkisi

Geleneksel yeme-içme alışkanlıklarının korunması “Yavaş Şehir” statüsü ile birlikte ortaya çıkması beklenen bir durumdur. Şehir sakinlerinin hem organik ürünlerle beslenmesinin sağlanması hem de yerel üretimi canlı tutmak adına yöresel tatlara sahip çıkılması “Yavaş Şehir” olmanın amaçlarından biri olarak ifade edilmektedir (Cittaslow Uluslararası Organizasyon Tüzüğü, 2017). Dolayısıyla üye şehirlerin geleneksel yeme-içme alışkanlıklarının devam edip etmediğinin tespiti bu anlamda önem arz etmektedir. Eski Halfeti yerleşmesiyle Gökçeada ve Seferihisar’daki restoranlarda yöresel yemekler yerine turistlerin damak tadına hitap eden yemeklerin tercih edildiği saptanmıştır. Bu durum deniz, göl, akarsu gibi belli bir su kütleline kıyası bulunan yerleşmelerde beklendik bir sonuçtur. Bu tip yerleşmeler çok farklı sebeplerle aşırı ziyaretçi ağırlamakta ve buna bağlı olarak da şehirdeki restoranlar farklı lezzetlerin talep edildiği bir pazara dönüşmektedir. Bu durum yavaş şehirlerin, yavaş turistten ziyade bu kavramı bilmeyen birbirinden farklı kitlelere tatil olanağı, dinlenme olanağı sunmasıyla ilgilidir.

Perşembe şehirde yaşayanların %51,6’sının ve Taraklı şehirde yaşayanların %55,6’sının verdiği cevaba göre geleneksel yeme-içme alışkanlıkları bu statüden etkilenmemiştir. Ancak yöresel yemekler yerine turistlerin damak tadına hitap eden yiyecekleri sunan restoranların tercih edilme oranları bu iki şehirde de %50’ye yakındır. Bu durum, Perşembe ve Taraklı’yı ziyaret edenlerin genellikle yavaş turizm kapsamında gelmemelerinden kaynaklanmaktadır. Bu iki şehir, daha fazla ziyaretçi ağırladıkça geleneksel yeme-içme alışkanlıklarını yansıtan restoranların yerini, turistlerin damak tadına hitap eden restoranların alması tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Tablo 14: “Yavaş Şehir Statüsü Kazandıktan Sonra Şehirde Kültür, Sanat, Eğlence Faaliyetleri ve Festivallerin Sayısı Artmış mıdır?” Sorusuna Verilen Cevapların Dağılımı

Table 14: Distribution of the Answers Given to the Question “Has the Number of Cultural, Artistic, Entertainment Activities and Festivals Increased After Acquiring the Slow City Status?”

Cevap	Yavaş Şehirler													
	Gökçeada		Halfeti		Perşembe		Seferihisar		Taraklı		Vize		Yalvaç	
	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)	F	Frekans Oran (%)
Evet	44	80,0	11	24,4	28	29,5	240	84,2	9	20,0	68	81,9	74	86,0
Hayır	11	20,0	30	66,7	64	67,4	42	14,7	36	80,0	13	15,7	9	10,5
Fikrim Yok			4	8,9	3	3,2	3	1,1			2	2,4	3	3,5
Toplam	55	100,0	45	100,0	95	100,0	285	100,0	45	100,0	83	100,0	86	100,0

Vize ve Yalvaç şehirlerinde yaşayanların çoğunlukla geleneksel yeme-içme alışkanlıklarının “Yavaş Şehir” statüsünden etkilenmediğini beyan ettikleri görülmektedir (Tablo 15). Bu durum diğer yavaş şehirlere oranla Yalvaç gibi daha tarihi kimliği ağır basan ve ekonomik olarak bu süreçten istifade edemeyen şehirlerin geleneksel yeme-içme alışkanlığını koruduğunu ortaya koyar niteliktedir. Zira Yalvaç’ta %25,6 oranında turistlere hitap eden restoranların tercih edildiği ifade edilmektedir. Ancak Vize’de bu oran daha yüksektir (%42,2). Bu durum Vize için İstanbul’a yakın olmanın getirdiği bir tehdit unsuru olarak değerlendirilmektedir (Ergüven, 2011:209; Ak,2017:899). İstanbul’dan gelen ziyaretçilerin artmasıyla birlikte Perşembe ve Taraklı şehirlerinde olduğu gibi geleneksel yeme-içme alışkanlıklarını yansıtan restoranların yerini, turistlerin damak tadına hitap eden restoranların alması tehlikesiyle karşı karşıya kalacağı görülmektedir.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Cittaslow hareketi teorikte küreselleşmenin mekânları aynılaştırmasına bir tepki olarak ortaya çıkan ve mekânların özgünlüğünü ön plana çıkarmayı hedefleyen bir düşünce akımıdır. Ancak pratikte bu durumun sağlanamadığı tespit edilmiştir. Bu noktada sürecin yürütücüsü yerel yönetimler olarak kalmış esas uygulayıcısının yerel halk olduğu unutulmuş ya da ihmal edilmiştir. Zira yavaş şehir belediyelerinin yerel halkı süreçle ilgili sürekli bilgilendirmesi ve yerel halktan daha çok destek bulması, yavaş hareketinin o şehirde başarılı olması

açısından oldukça önemli iken bu durum ihmal edilmiştir. Yapılan analiz ve saha çalışmaları da göstermiştir ki: Türkiye’deki yavaş şehir üyesi şehirlerde yavaş felsefesi yerel halka yeterince anlatılamamıştır. Bu nedenle yerel yönetimlerin bu süreçle ilgili ilk etapta yapması gereken şey yerel halkın sağlıklı bir şekilde bilgilendirilmesini sağlamak olmalıdır. Varılan bu sonuç Dünder ve Sert (2018:88), Sezgin ve Ünüvar (2011:164), tarafından yapılan araştırmalarla elde edilen sonuçlarla benzerlik göstermektedir.

“Çevre Politikaları” gereği daha temiz bir çevre ve çevre sorunlarının azaldığı bir yaşam alanı sunması beklenen yavaş şehir akımının taşıma kapasitesinin üzerinde ziyaretçiyi ağırladığı yerlerde bu korumayı sağlayamadığı görülmektedir. Aşırı ziyaretçi baskısı yaşam alanlarındaki koruma-kullanma dengesini bozmakta ve doğal tahribata ve kaynakların aşırı kullanımına sebep olabilmektedir. Bu noktada yavaş şehir olmaktan kaynaklı alınması gereken tedbirlerin yerel yönetimlerce alınmadığını düşünen yerel halk, Cittaslow Ulusal Ağı’nın yapması gereken denetimleri yapmadığını dile getirmektedir. Yapılan bilimsel araştırmalara ve araştırma alanında yerinde yapılan gözlemler, organizasyonun gerekli denetim ve yaptırımdan uzak bir görüntü sunduğunu göstermiştir.

“Yavaş Şehir” statüsü tarihi, turistik ve doğal yerlere sahip çıkılması konusunda yerel halkta bir farkındalık oluşturmuş ve aynı zamanda o mekânların ve şehrin tanıtımı adına büyük katkılar sunmuştur. Ayrıca “Yavaş Şehir” statüsüne alınmanın

Tablo 15: “Yavaş Şehir Statüsü Kazanmanın Yöredeki Geleneksel Yeme-içme Alışkanlıkları Üzerinde Etkisi Olmuş Mudur?” Sorusuna Verilen Cevapların Dağılımı

Table 15: Distribution of the Answers Given to the Question “Has Acquiring the Slow City Status Had an Effect on Traditional Food and Beverage Habits?”

Yavaş Şehirler	“Yavaş Şehir” Statüsüne Alınmasının Yöredeki Geleneksel Yeme-içme Alışkanlıkları Üzerinde Etkisi Olmuş Mudur?	F	Frekans Oranı %
Gökçeada	Evet, yöresel yemekler yerine turistlerin damak tadına hitap eden yiyecekler restoranlarda tercih edilir olmuştur	38	69,1
	Hayır, yöredeki geleneksel yeme-içme alışkanlıkları “Sakin Şehir” statüsünden etkilenmemiştir	17	30,9
	Toplam	55	100,0
Halfeti	Evet, yöresel yemekler yerine yerellerin damak tadına hitap eden yiyecekler restoranlarda tercih edilir olmuştur	35	77,8
	Hayır, yöredeki geleneksel yeme-içme alışkanlıkları “Sakin Şehir” statüsünden etkilenmemiştir	10	22,2
	Toplam	45	100,0
Perşembe	Evet, yöresel yemekler yerine yerellerin damak tadına hitap eden yiyecekler restoranlarda tercih edilir olmuştur	46	48,4
	Hayır, yöredeki geleneksel yeme-içme alışkanlıkları “Sakin Şehir” statüsünden etkilenmemiştir	49	51,6
	Toplam	95	100,0
Seferihisar	Evet, yöresel yemekler yerine yerellerin damak tadına hitap eden yiyecekler restoranlarda tercih edilir olmuştur	217	76,1
	Hayır, yöredeki geleneksel yeme-içme alışkanlıkları “Sakin Şehir” statüsünden etkilenmemiştir	68	23,9
	Toplam	285	100,0
Taraklı	Evet, yöresel yemekler yerine yerellerin damak tadına hitap eden yiyecekler restoranlarda tercih edilir olmuştur	20	44,4
	Hayır, yöredeki geleneksel yeme-içme alışkanlıkları “Sakin Şehir” statüsünden etkilenmemiştir	25	55,6
	Toplam	45	100,0
Vize	Evet, yöresel yemekler yerine yerellerin damak tadına hitap eden yiyecekler restoranlarda tercih edilir olmuştur	35	42,2
	Hayır, yöredeki geleneksel yeme-içme alışkanlıkları “Sakin Şehir” statüsünden etkilenmemiştir	48	57,8
	Toplam	83	100,0
Yalvaç	Evet, yöresel yemekler yerine yerellerin damak tadına hitap eden yiyecekler restoranlarda tercih edilir olmuştur	22	25,6
	Hayır, yöredeki geleneksel yeme-içme alışkanlıkları “Sakin Şehir” statüsünden etkilenmemiştir	64	74,4
	Toplam	86	100,0

genel olarak o şehirdeki sosyal, kültürel, sanatsal vb. etkinliklerin sayısını da artırdığı tespit edilmiştir.

Yapılan araştırmalara göre kapasitesinin üzerinde ziyaretçi ağırlayan Gökçeada, Halfeti ve Seferihisar gibi üye şehirlerde geleneksel yeme-içme kültürünün zarar gördüğü saptanmıştır. Vize ve Yalvaç gibi nispeten daha az turist çeken ve tarihi-kültürel kimliği ön plana çıkan şehirlerde ise geleneksel yeme-içme kültürünün etkilenmediği görülmektedir. Perşembe ile Taraklı şehirlerinin ise daha fazla turist çektikçe Slow-Food'dan uzaklaşarak Fast-Food egemenliğine girme tehlikesiyle karşı karşıya bulunduğu saptanmıştır. Bu durum, bilhassa denize veya herhangi bir su kaynağına kıyısı bulunan yerleşmelerde daha belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Bu yerleşmelerin yavaş turistten ziyade farklı tür beklentileri olan turistleri ağırlamasından kaynaklandığı görülmektedir. Bu araştırmanın gerçekleştirildiği şehirlerde fast-food işyerlerine sıkça rastlanması bu durumun Fast-Food'a yönelişi tetiklediğini göstermektedir.

Genel olarak Türkiye'de "Yavaş Şehir" statüsüne alınmış şehirlerde yaşayan vatandaşların yavaş şehir üyesi olmaktan en büyük beklentisinin ekonomik kazanç elde etmek olduğu görülmektedir. Bu anlamda "Yavaş Şehir" statüsüne alınmanın şehrin kalkınmasına katkısı incelendiğinde Seferihisar şehri dışındaki diğer şehirlere belirgin bir etkide bulunmadığı görülmektedir. Bu durum, yavaş şehir felsefesinin Seferihisar şehrinde mekânsal olarak daha çok karşılık bulmasıyla ilgilidir. Seferihisar Belediyesi'nin açtığı üretici pazarları, kadın emeği evleri, kooperatifler vb. girişimleri doğrudan ekonomiye hitap etmektedir. Diğer şehirlerde de bu tip girişimler tespit edilmiş olsa da devamlılığı konusunda sorunlar yaşadıkları için başarıyı yakalayamadıkları ve bunu yerel ekonomiye yansıtamadıkları görülmüştür.

Yavaş Şehir üyeliğinin şehrin kalkınmasına genelde bir etki oluşturamasa da belli bir kesimin gelir düzeyini artırdığı düşünülmektedir. Örneğin: Seferihisar, Taraklı ve Halfeti şehirlerindeki yerel halk gelir düzeylerinin arttığını düşünülmektedir. Bu durumun bilhassa hafta sonu yoğun ziyaretçi ağırlayan bu şehirlerde ortaya çıkması, Pajo'nun (2017:470) çalışmasıyla benzerlik göstermektedir. Ayrıca Taraklı şehrinde termal turizm; Gökçeada, Halfeti, Perşembe ve Seferihisar şehirlerinde ise ikincil konut talebi nedeniyle arsa fiyatlarının çok fazla artış göstermesi ve turizme dayalı olarak artan işletme sayısına bağlı olarak da arsa fiyatlarındaki artış arazinin soylulaşmasına sebep olmaktadır. Zira bu doğrultuda yavaş şehirlere gelen yatırımcıların tarım alanları üzerinde oluşturduğu baskı neticesinde yavaş şehirlerde gelişme gösteren inşaat

sektörü dışarıdan gelecek göçlere de zemin hazırlamaktadır.

"Yavaş Şehir" statüsüne alınmanın bir diğer etkisi olarak da kadın girişimciliğin belli yerlerde arttığı görülmektedir. Yerel halk yavaş şehir hareketinin bir sonucu olarak kadınlarında ekonomiye dâhil edildiğini düşünmektedir. Bu noktada "Yavaş Şehir" olmaktan beklenen amaçlardan biri de istihdamı artırmasıdır. Ancak yapılan araştırmalara göre "Yavaş Şehir" olmak bölgedeki iş olanaklarına katkı sağlamamıştır. Bu durum, yavaş şehir hareketinin kadın girişimciliğin dışında pratikte istihdamda beklenen çözümü sunmadığını göstermektedir.

Cittaslow akımının yerel/yöresel ürünlerin tespit edilerek tanıtımının sağlanması konusunda büyük bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Bir başka önemli etkisi de yavaş şehir olmakla birlikte yerel halk, şehirlerinin ulusal ve uluslararası alanda daha çok tanındığını düşünmektedir. Gerçekten de bu durum şehirlerin tanıtımı adına oldukça önemlidir. Yapılan araştırmalara göre örneklem dâhilindeki tüm üye şehirlerde "Yavaş Şehir" olmanın yerel kimliği güçlendirdiği belirlenmiştir.

Bütün bu bulgular çerçevesinde genel bir değerlendirme yapılacak olursa Türkiye'deki yavaş şehir sakinlerinin bu süreci turizm odaklı bir kalkınma aracı olarak gördüğü anlaşılmaktadır. Dolayısıyla yerel yönetimler tarafından yapılan çalışmaların odağında da yerel halktan ziyade şehri ziyarete gelen turistlerin yer aldığı düşünülmektedir. Oysaki yapılacak çalışmaların o şehirde yaşayan bireylerin ihtiyacına karşılık verecek şekilde yapılması gerekir. Bu çalışmaların ziyaretçi odaklı yapılması yavaş felsefesinin de ilgili mekâna eksik ya da yanlış yansımaya yol açtığı görülmektedir. Bunun en belirgin örneği Seferihisar şehrinde yaşanmaktadır. Daha çok turistin gelmesi için tanıtımlar yapan ve bu açıdan doğal, tarihi, kültürel vb. değerlerini ön plana çıkaran Seferihisar'da yaz sezonunda aşırı ziyaretçi sayısına bağlı olarak kaotik bir durum oluşmakta ve trafik sorunu gibi sorunlar baş göstermektedir. Böylece yaz sezonunda şehre sakinlik yerine kargaşa hâkim olmaktadır. Bu durum yapılmış olan başka çalışmalardan elde edilen sonuçlarla benzemektedir (Coşar, 2013:98; Dündar ve Sert, 2018:88; Varol, 2019:93).

Yavaş şehir üyeliğine turizm ve yöresel ürünlerin satışı gibi dar bir pencere üzerinden bakan ya da bir başka deyişle ekonomik çıkar amaçlı yaklaşan üye şehirlerin genelde bu alanda yatırımlar yaptığı ve üyeliğe ilgili diğer birçok hususu göz ardı ettiği görülmektedir.

Turizmin ön plana çıktığı ve yavaş şehir kavramına ekonomik amaçlı yaklaşan üye şehirlerde tarım alanlarının rant elde etmek amacıyla imara açıldığı görülmektedir. Seferihisar, Gökçeada,

Taraklı gibi şehirlerde imar ve yapılaşma isteklerinin çoğaldığı yerel halk tarafından düşünülmekte ve yapılan araştırmalarla da görülmektedir (Coşar, 2013:98; Toprak, 2018:110).

“Yavaş Şehir” akımı bilhassa Seferihisar şehrinde ekonomik ve kültürel yönleri güçlü olan bir düşünce akımı olarak ilerlemeye devam etmektedir. Ancak şehirlerin taşıma kapasitelerinin aşılması durumunda koruma-kullanma dengesinin ve şehrin sakinliğinin bozulduğu görülmüştür. Yapılan araştırmalar ise sürecin getirisi ve götürüsü hesap edildiğinde yerel halk tarafından ekonomik kazanç amaçlı olarak bazı olumsuzlukların (çevre kirliliği, trafik sorunu, tarım alanlarının imara açılması vb.) göz ardı ediliyor olduğunu göstermektedir. Bu durum alanyazındaki diğer çalışma sonuçlarıyla da (Ak, 2017; Dünder ve Sert, 2018; Eser vd., 2018; Özmen ve Can, 2018; Pajo, 2017; Uslu ve Avcı, 2020,) benzerlik göstermektedir.

Bütün bu ifade edilen bilgi ve bulgular çerçevesinde yavaş şehir felsefesinin küreselleşmenin etkilerini tamamen yok edemeyeceği ama etkilerini kısmen azaltabileceği ifade edilebilir. Ancak bir kez daha ifade etmek gerekir ki felsefi bir hareketin mekâna yansımaları şeklinde olan yavaş şehir modelinin mekânda sağlıklı bir şekilde karşılık bulabilmesi ancak yerel halkın bu felsefeyi benimsemesi ve doğru bir şekilde anlamasıyla mümkün olabilecektir. Aksi halde ekonomik çıkar amaçlı bakış açısı, yavaş şehir felsefesinin ilgili mekânda istediği karşılığı bulmasına ve doğru uygulanmadığı içinde doğru sonuç almaya engel olmaya devam edecektir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Çalışma Konsepti/Tasarım- M.S.Ş.; Veri Toplama- M.G., M.S.Ş.; Veri Analizi/Yorumlama- M.G., M.S.Ş.; Yazı Taslağı- M.G., M.S.Ş.; İçeriğin Eleştirel İncelemesi- M.G., M.S.Ş.; Son Onay ve Sorumluluk- M.S.Ş., M.G.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Conception/Design of Study- M.S.Ş.; Data Acquisition- M.G., M.S.Ş.; Data Analysis/Interpretation- M.G., M.S.Ş.; Drafting Manuscript- M.G., M.S.Ş.; Critical Revision of Manuscript- M.G., M.S.Ş.; Final Approval and Accountability- M.S.Ş., M.G.

Conflict of Interest: The authors have no conflict of interest to declare.

Grant Support: The authors declared that this study has received no financial support.

KAYNAKÇA/REFERENCES

Acar, Y. (2016). *Turistlerin sakin şehirleri tercih nedenleri, memnuniyet düzeyleri ve tekrar ziyaret etme niyetleri: Türkiye'deki sakin şehirlerin değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış doktora tezi). Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Aksaray.

- Acuner, E. (2014). *Çamlıhemşin için cittaslow model önerisi: Karşılaştırmalı bir analiz* (Yayınlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Ak, D. (2017). Yavaş şehir (Cittaslow) hareketi ve Türkiye örnekleri üzerine bir değerlendirme. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(52), 884-903.
- Akman, E. (2018). Türkiye'deki yavaş şehirlerin politika uygulamaları üzerinden bir analiz. *EKEV Akademi Dergisi*, 22 (76), 79-107.
- Akman, E. vd. (2018). Yavaş şehir kriterleri çerçevesinde Seferihisar Belediyesi'nin faaliyetlerinden yerel halkın memnuniyet düzeyi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(2), 65-84.
- Alagöz, M. (2018). Sürdürülebilir kent bağlamında cittaslow yaklaşımı, Eğirdir ilçesinin cittaslow kriterleri açısından incelenmesi. *Asia Minor Studies*, 6(AGP Özel Sayısı), 138-149.
- Alkan, A. (2020). Yerel paydaşların cittaslow şehir ağına yönelik algı ve tutumlarına ilişkin bir araştırma: Ahlat cittaslow şehir örneği. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 47, 261-280.
- Andarabi, F. F. (2012). *Cittaslow markasına sahip şehirlerde yerel halkın turizme yaklaşımı üzerine bir analiz: Seferihisar örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.
- Aslan, D. (2019). *Modern şehir anlayışına alternatif olarak sakin şehir: Halfeti* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Konya.
- Atkinson, R. (2019). The small towns conundrum: what do we do about them? *Regional Statistics*, 9, 1-17, doi:10.15196/RS090201.
- Aydoğan, S. (2015). *Sürdürülebilir mimarlıkta sakin şehir (cittaslow) yaklaşımı* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.
- Baydar, A. İ. (2013). *Değişen şehirleşme yaklaşımları ve yavaş şehir (cittaslow) akımı* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Isparta.
- Baykal, F. ve Ataberk, E. (2020). Karşılaştırmalı bir araştırma: kuramdan uygulamaya Türkiye'de cittaslow hareketi. *Saffron Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi (Saffron Journal of Culture and Tourism Researches)* 3(3): 290-316.
- Baykan, N. M. (2014). *Farklı ulaşım seçeneklerinin sakin şehir (cittaslow) ölçütleri kapsamında değerlendirilmesi: Seferihisar-Sığacık örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: Adana.
- Bayraktar, E., Öztürk K., Kocaoğlu M. (2016). Küreselleşmeye karşı yereli savunma çabası: Sakin şehirler. *PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 11 (Özel Sayı), 66-84.
- Cittaslow International, (2020). İzmir is candidate to become the first cittaslow metropolis. <https://www.cittaslow.org/news/turkish-national-network-izmir-candidate-become-first-cittaslow-metropolis> (Erişim Tarihi:28.07.2022)
- Cittaslow Türkiye Ağı (2017). *Cittaslow kriterleri rehberi*
- Coşar, Y. (2013). *Yavaş şehir (cittaslow) olgusunun turist davranışları ve yerel halkın kentsel yaşam kalitesi algısına etkileri* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: İzmir.

- Çakar, D. (2016). *Kültürel mirası koruma bağlamında “Yavaş Şehir” (Cittaslow) Hareketi: Türkiye Örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: İzmir.
- Çerçi, A. (2013). *Destinasyon markalama ve yavaş şehir Seferihisar’ın destinasyon marka imajı* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Ankara.
- Çiçek, D. ve Sarı, Y. (2018). Yerel halkın turizme olan desteği: Türkiye’deki sakin şehirler üzerine bir araştırma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 29(2), 185-196.
- Çiğçi, M.E. (2020). *İnternet gazeteciliğinin Mcdonaldlaşması* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Konya.
- Çolak, E. C. (2018). *Sürdürülebilir şehirleşme kapsamında sakin şehir uygulaması: Yalvaç örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Isparta.
- Çolak, E.C. (2019). Yalvaç’ın cittaslow uluslararası kriterleri kapsamında değerlendirilmesi. *Türkiye Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1), 89-107.
- Donat, O. (2016). *Sakin şehir (cittaslow) üyeliğinin kamusal mekânlara etkisi: Türkiye’deki sakin şehirler üzerine bir inceleme* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Denizli.
- Dündar, Y. ve Sert, A.N. (2018). Yerel halkın yavaş (sakin) şehir hakkındaki algıları: Seferihisar’da nitel bir araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 74-91.
- Ekincek, S. (2014). *Sakin şehir (cittaslow) yöneticilerinin sakin şehir hareketine ve sürdürülebilirliğe yönelik değerlendirmeleri* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Eskişehir.
- Ergüven, M. (2011). Yaşamaya değer şehirlerin uluslararası birliği: Vize örneği. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2), 201-209.
- Eser, K., Çelik, N. ve Yıldız, O. (2018). Turizmin yerel halkın yaşam kalitesi üzerindeki etkileri: Muğla-Akyaka örneği. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 10(2), 60-73.
- Farelnik, E. (2020). Cooperation of slow cities as an opportunity for the development: An example of Polish national cittaslow network. *Oeconomia Copernicana*, 11(2), 267–287. doi: <https://doi.org/10.24136/oc.2020.011>.
- Güven, E. (2011). Yavaş güzeldir: Yavaş yemek’ten yavaş medya’ya hızlı tüketime dair bir çözüm önerisi. *Selçuk İletişim Dergisi*, 7(1), 113-121.
- Honore, C. (2008). *Hız çılgınlığına başkaldıran yavaşlık hareketi: Yavaş!* İstanbul: Alfa Yayınları.
- Kabacık, M. (2015). Orta Karadeniz’de sakin şehir (cittaslow) Perşembe: Sakin şehir olma sürecinde karşılaştığı sorunlar ve yöreye katkıları. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 10 (2), 31-46.
- Karademir, N. (2021). Andırın’ın yavaş şehir (Cittaslow) potansiyelinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. *Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler Dergisi*, 4(12): 1223-1244.
- Keskin, E. B. (2012). Sürdürülebilir şehir kavramına farklı bir bakış: Yavaş şehirler (cittaslow). *PARADOKS Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 8(1), 81-99.
- Keskin, E. B. (2015). *Yavaş Şehir*. Bursa: Uludağ Yayınları.
- Köse, H.H. (2019). *Sakin şehirlerde (cittaslow) yaşayanların misafirperverlik anlayışlarının yerli turistlerin şehri tekrar ziyaret etme niyeti üzerindeki etkisi: Seferihisar örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Bursa.
- Mayer, H. ve Knox, P. L. (2006). Slow cities: sustainable places in a fast world. *Journal of Urban Affairs*, 28(4). doi: 10.1111/j.1467-9906.2006.00298.x
- Miele, M. (2008) CittàSlow: Producing slowness against the fast life. *Space and Polity*, 12(1), 135-156.
- Onaran, D. (2013). *Yavaş şehirlerde kentsel kimlik* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: İstanbul.
- Özbaş, Ö. (2019). *Sosyo-kültürel sürdürülebilirliğin sağlanabilmesinde sakin şehir yaklaşımının rolü: Gökçeada örneği* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Bursa Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: Bursa.
- Özmen, A. ve Can, M.C.(2018). Cittaslow hareketi’ne eleştirel bir bakış. *Planlama*, 28(2), 91-101.
- Özmen, Y. vd. (2016). Kentleşme dinamiklerine cittaslow kentler üzerinden bakmak: Türkiye’deki cittaslow şehirleri üzerine bir araştırma. *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Uluslararası Hakemli Dergisi*, 24(2), 9-22.
- Özür, N. (2016). Sakin şehir/cittaslow hareketi ve yerleşme coğrafyası. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 37, 151-179.
- Pajo, A. (2015). *Türkiye’deki cittaslow kentleri yerel yönetimlerinin destinasyon pazarlaması uygulamaları: Vize ilçesi örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırklareli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Kırklareli.
- Pajo, A. (2017). Türkiye’deki cittaslow şehirleri’nde sakinliğin kaybolma riski. *Türk & İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(13), 460-475.
- Prezenta, A., Abbate, T., Perano, M., (2015), The cittaslow certification and its effects on sustainable tourism governance, enlightening tourism. *A Pathmaking Journal*, 5(1): 40-64.
- Senetra, A.; Szarek-Iwaniuk, P. (2020). Socio-economic development of small towns in the Polish cittaslow network-A case study. *Cities*, 103, 1-25, 102758, doi:10.1016/j.cities.2020.102758.
- Sezgin, M. ve Ünüvar, Ş. (2011). *Sürdürülebilirlik ve şehir pazarlaması ekseninde yavaş şehir*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Sırım, V. (2012). Çevreyle bütünleşmiş bir yerel yönetim örneği olarak “sakin şehir” hareketi ve Türkiye’nin potansiyeli. *Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 1(4), 119-131.
- Toplu, İ.H. (2012). *Yavaş şehirler (cittaslow/slow cities) ve halk sağlığı*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü: İzmir.
- Toprak, M. (2018). *Cittaslow ilanıyla birlikte sükûnetini kaybeden şehir: Taraklı* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: İstanbul.

- Uslu, A. ve Avcı, U. (2020). Yerel halkın cittaslow hareketine bakış açısına yönelik bir araştırma: Köyceğiz örneği. *Turizm Akademik Dergisi*, 7(1), 117-131.
- Ünal, M. ve Zavalı, S. (2016). Küreselleşme karşıtı bir hareket: yavaş hareketi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(4), 889-912.
- Varol, B. (2019). *Sakin şehirlerin kentsel kimlik üzerindeki etkileri: Seferihisar örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Çanakkale.
- Yüksel, H. (2016). *Cittaslow olma potansiyelinin belirlenmesine yönelik bir araştırma: Kandıra örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Kocaeli
- Zagroba, M.; Pawlewicz, K.; Senetra, A. (2021). Analysis and evaluation of the spatial structure of Cittaslow towns on the example of selected regions in Central Italy and northeastern Poland. *Land*, 10, 2-29, 780. <https://doi.org/10.3390/land10080780>
- Zawadzka, A. K. (2017). Making small towns visible in Europe: the case of Cittaslow network – the strategy based on sustainable development. *Transylvanian Review of Administrative Sciences*, Special Issue. doi: 10.24193/tras.SI2017.6.
- Zielińska-Szczepkowska, J.; Jaszczak, A.; Żukovskis, J. (2021). Overcoming socio-economic problems in crisis areas through revitalization of cittaslow towns. evidence from north-east Poland. *Sustainability*, 13, 1-27, 7984. <https://doi.org/10.3390/su13147984>. <https://cittaslowturkiye.org/> (Erişim Tarihi: 25.01.2022)
- <https://cittaslowturkiye.org/#cittaslow> (Erişim Tarihi: 18.05.2020)
- <https://cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler/> (Erişim Tarihi: 18.05.2020)